

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru

Kos XXIX. — Izdan in razposlan dne 21. aprila 1909.

Vsebina: (Št. 56 in 57.) 56. Ukaz, da se c. kr. glavni carinski urad Asch pooblašča odpravljati žive rastlinske pošiljatve. — 57. Razglas, s katerim se izdaja nov ustav za državni železniški svet in ustav za ravnateljske železniške svete.

56.

Ukaz ministrstev za poljedelstvo, notranje stvari, finance, trgovino in železnice z dne 13. marca 1909. l.,

da se c. kr. glavni carinski urad Asch pooblašča odpravljati žive rastlinske pošiljatve.

Dodatno k ukazu ministrstev za poljedelstvo, notranje stvari, trgovino in finance z dne 15. julija 1882. l. (drž. zak. št. 107) o opreznostih, ki se jih je držati v prometu z inozemstvom zaradi zabrambe, da se ne zatrosi trtna uš (Phylloxera vastatrix), se c. kr. glavni carinski urad Asch pooblašča iz inozemstva prihajajoče pošiljatve, v katerih so pod št. 2 dodatka h gorenjemu ukazu (priloga C k § 18 izvršitvenega predpisa k zakonu o carinski tarifi a, točka IV) oznamljeni predmeti, odpravljati po predpisih, obstoječih za odpravljanje takih pošiljatev po pooblaščenih carinskih uradih.

Biliński s. r.

Haerdtl s. r.

Wrba s. r.

Bráf s. r.

Weiskirchner s. r.

57.

Razglas ministrstva za železnice z dne 20. aprila 1909 l.,

s katerim se izdaja nov ustav za državni železniški svet in ustav za ravnateljske železniške svete.

Njegovo cesarsko in kraljevo Apostolsko Veličanstvo je blagovolilo z Najvišjim sklepom z dne 18. aprila 1909. l. najmilostljuje odobriti nastopna ustava za državni železniški svet in za ravnateljske železniške svete.

Ta ustava se razglašata s pristavkom, da dotlej, ko dobi moč ustav za državni železniški svet, t. j. do 15. dne maja t. l. (§ 13) poslujejo posebni odbori, ki jih je volil državni železniški svet na podstavi dosedanjega ustava.

Wrba s. r.

I. Ustav

za državni železniški svet.

§ 1.

Načelno stališče državnega železniškega sveta.

Državni železniški svet je pridodan ministrstvu za železnice, da izreka svoje mnenje o splošnih narodnogospodarskih vprašanjih železniškega prometa.

§ 2.

Sestava državnega železniškega sveta.

Državni železniški svet je sestavljen iz stoosemindvajset udov, ki jih tako kakor njihove nadomestnike imenuje minister za železnice za dobo petih let.

Izmed teh pozove

- a) osemnajst udov minister za železnice po svobodnem preudarku in
- b) dvajset udov v porazumu z udeleženi ministri, in sicer sedem udov v porazumu s finančnim ministrom, po štiri ude v porazumu s trgovskim ministrom, s poljedelskim ministrom in ministrom za javna dela in enega ude v porazumu z državnim vojnim ministrom.

Nadalje se imenuje

- c) šestintrideset udov na predlog trgovskih in obrtnih zbornic,
- d) osemintrideset udov na predlog deželnih kulturnih svetov, avstrijskega središča za varovanje

kmetijskih in gozdarskih interesov ob sklepanju trgovinskih pogodb na Dunaju ter drugih kmetijskih in gozdarskih strokovnih korporacij in zadrug, končno borze za kmetijske pridelke na Dunaju in borze za pridelke v Pragi,

- e) devet udov na predlog rudarskih strokovnih društev,
- f) šest udov na predlog industrijskega sveta, končno
- g) en ud na predlog obrtnega sveta.

Izmed sedmih udov, ki se imenujejo po lit. b v porazumu s finančnim ministrom, se vzamejo trije iz oseb, ki poslujejo v vodilni službi pri bančnih in kreditnih zavodih.

Od udov, ki jih je predlagati po lit. c, pripada na posamezne trgovinske in obrtne zbornice to-le število: Dunaj trije, Brno, Krakov, Levov, Praga in Trst po dva, Bolcan, Brody, Budějovice, Černôvci, Heb, Feldkirch, Gorica, Gradec, Insbruk, Celovec, Ljubljana, Ljubno, Linec, Olomuc, Polzenj, Dubrovnik, Liberec, Rovereto, Rovinj, Salcburg, Splet, Opava in Zader po eden.

Od udov, ki jih je predlagati po lit. d, pripada:

1. eden na tu imenovano središče; nadalje pripadajo:

2. po dva na deželna kulturna sveta za Češko in za Moravsko (in sicer po eden na nemški odsek in na češki odsek), dva na deželni kulturni svet za Tirolsko (in sicer po eden na odsek I in na odsek II), po eden na deželne kulturne svete za Nižjeavstrijsko, za Gorenjeavstrijsko, za Istro, za Dalmacijo in za

Bukovino ter na c. kr. kmetijske družbe v Gradcu, Celovcu, Krakovu, Levovu, Ljubljani in Salzburgu, nadalje po eden na kmetijsko društvo za Predarelsko in na kmetijski podporni odbor za Sleško, končno skupno eden na c. kr. poljedelski družbi v Gorici in v Trstu;

3. po eden na občno zvezo kmetijskih zadrug v Avstriji, na zvezo kmetskih zadrug na Nižjeavstrijskem, na osrednjo zvezo nemških kmetijskih zadrug v Pragi, na osrednjo zvezo čeških kmetijskih zadrug v Pragi, na zvezo kmetijskih zadrug v Gradcu, na osrednjo zvezo kmetijskih župnih društev v Levovu in na kmetijsko zvezo v Ljubljani;

4. po eden na avstrijsko državno gozdarsko društvo, na nemško gozdarsko društvo na Češkem, na češko gozdarsko društvo v Pragi, na moravsko-sleško gozdarsko društvo, na štajersko gozdarsko društvo, na kranjsko-primorsko gozdarsko društvo, na gozdarsko društvo za Gališko in na gozdarsko društvo za Bukovino;

5. po eden na borzo za kmetijske pridelke na Dunaju in na borzo za pridelke v Pragi.

Od udov, ki jih je predlagati po lit. *e*, pripada po eden na društvo rudarskih, železarskih in strojnih industrijev v Avstriji, na osrednje društvo rudniških posestnikov v Avstriji, na rudarsko društvo za Češko, na društvo za koristi rudarstva na severozapadnem Češkem v Teplicah, na rudarsko in topilničarsko društvo v Moravski Ostravi, na rudarsko in topilničarsko društvo za Štajersko in Koroško, na rudarsko društvo v Krakovu, na deželno zvezo producentov sirovega olja v Levovu in na deželno društvo za dobivanje nafte v Galiciji.

Nadomestniki za ude, oznamenjene v lit. *a* in *b*, se postavljajo tako, kakor se ti udje imenujejo.

Za ude, oznamenjene v lit. *c*, *d*, *e*, *f* in *g*, je ob predlaganju ob enem imenovati nadomestnike.

Za imenovanje v državni železniški svet morajo poklicane korporacije imenovati samo take osebe, ki pripadajo kot udje tem korporacijam, oziroma v njih zedinjenim združbam (pri trgovinskih in obrtnih zbornicah tudi dopisujoče ude).

§ 3.

Odseki državnega železniškega sveta.

Ustrezno v državnem železniškem svetu zastopanim skupinam interesov se ustanovljajo tri skupine, in sicer za industrijo in obrt (vštevši rudništvo) za trgovino in promet ter za kmetijstvo in gozdarstvo.

Odsek za kmetijstvo in gozdarstvo sestoji iz štirih udov, imenovanih po § 2, lit. *b* tega ustava v porazumu s poljedelskim ministrom ter iz osemindeset pod lit. *d* istega paragrafa imenovanih udov; vsem ostalim udom je dano na voljo pristopiti odseku za industrijo in obrt ali odseku za trgovino in promet.

§ 4.

Delokrog državnega železniškega sveta.

Državni železniški svet je poklican izrehati svoje mnenje v vseh občin stvareh železniškega prometa, ki se tičejo interesov industrije (vštevši rudništvo), obrta in trgovine ter kmetijstva in gozdarstva. Državni železniški svet sme staviti v stvareh svojega področja tudi vprašanja in predloge.

Vsekakor je naslednje stvari, kolikor potrebujejo odobriila ministrstva za železnice, predložiti državnemu železniškemu svetu, da izreče o njih svoje mnenje:

- a*) vso organizacijo železništva;
- b*) načela voznih redov;
- c*) nove in izpremenjene normalne tarife za osebe in blago;
- d*) splošne izpremembe pravilniških določil, kolikor ne gre za tehniška določila, potem občnih tarifnih določil, kolikor se ne tičejo samo začasnih izjemnih razmer.

Izvzete pa so od obravnavanja v državnem železniškem svetu vse stvari, ki so čisto lokalne narave ali se tičejo vendar zgolj prometnih interesov posameznega okraja ravnateljstev, neposrednje podrejenih ministru za železnice za vodstvo lokalne obratne službe na železnicah, ki jih obratuje država, ali enega dela takega okraja.

§ 5.

Sklic in seje državnega železniškega sveta. (Polni zbor).

Državni železniški svet sklicuje minister za železnice po potrebi, toda vsaj dvakrat v letu, in to v pomladi in v jeseni.

Na pismo zaprosilo vsaj polovice udov, ki ga je staviti z navedbo posvetovalnih predmetov, se mora sklicati na izredno sejo.

V polnem zboru državnega železniškega sveta predseduje minister za železnice ali namestnik, ki ga izmed staleža ministrstva za železnice določi on.

Po odredbi predsednika se smejo v seje polnega zbora privzeti tudi izvedenci iz kroga udeležencev.

Razprave polnega zbora se vršé v nejavnih sejah.

Mnenja polnega zbora državnega železniškega sveta o predloženih prašanjih se ustanavljajo z glasovanjem navzočih udov.

O predmetu, ki se je stavil iz srede zbora in ki ga podpira najmanj pet udov, naj da predsednik glasovati ločeno po treh odsekih (prim. § 3); v tem primeru je vzprejeti v zapisnik enakomerno mnenja, ki ustrezajo nazoru večine v vsakem teh treh odsekov.

Nazori, ki se ne strinjajo z mnenjem večine, se morajo na zahtevo glasovalcev vzprejeti v zapisnik.

§ 6.

Stalni odbori in komiteji.

Da se prej posvetujejo o predmetih, ki so določeni za razpravljanje v polnem zboru, voli ta zbor stalne odbore in po potrebi komiteje.

Natančnejša določila o sestavljanju in obnavljanju teh odborov in komitejev obsega pravilni red.

Odbore in komiteje sklicuje minister za železnice po potrebi in razen tega na pismeno zaprosilo, ki ga stavi z navedbo posvetovalnih predmetov polovica udov, pripadajočih dotičnemu odboru ali komiteju.

Odbori in komiteji se posvetujejo pod predsedstvom iz njihove srede voljenega načelnika ali njegovega namestnika.

Na seje odborov in komitejev se lahko pri-tegnejo tudi izvedenci iz krogov interesentov ter, ako pridejo v razpravo stvari zasebnih železnic, tudi zastopniki dotičnih uprav.

Seje niso javne.

Predlogi, ki jih stavijo odbori in komiteji plenumu po poročevalcih, se doženejo z glasovanjem navzočih udov.

V § 5 (odstavek 7) omenjeno glasovanje po odsekih naj se vrši tudi v odborih in komitejih, ako

predlaga to večina eni izmed teh treh odsekov pripadajočih navzočih udov dotičnega odbora ali komiteja; v tem primeru naj vsak izmed teh treh odsekov poda svoje predloge plenumu po poročevalcih, ki jih volijo dotični udje odbora ali komiteja iz svoje srede.

§ 7.

Zastopstvo vlade.

Sej državnega železniškega sveta, njegovih odborov in komitejev naj se udeležujejo funkcionarji ministrstva za železnice in uprave državnih železnic, ki jim to naroči minister za železnice.

Tudi ostalim resortnim ministrstvom je pridržano pošiljati zastopnike na posvetovanja.

§ 8.

Končnoveljavno sklepanje v stalnih odborih in komitejih.

Državni železniški svet lahko na podstavi sklepa, sklenjenega z dvetretjinsko večino navzočih udov, pooblasti stalne odbore in komiteje, da končnoveljavno podajo svoje mnenje v določnih stvareh v imenu državnega železniškega sveta. V tem primeru se v polnem zboru ne sklepa dalje o tem.

§ 9.

Sklicevanje odsekov.

Na zaprosilo, ki ga stavi pismeno tretjina udov enega v § 3 navedenih treh odsekov, naj minister za železnice skliče dotični odsek, da se pogovoré pred polnim zborom državnega železniškega sveta.

§ 10.

Osebné zahteve udstva, prestanek udstva in dopolnjevanje državnega železniškega sveta.

Ako nastopi v osebnih razmerah kakega uda državnega železniškega sveta taka izprememba, ki bi po določilih tega ustava (§ 2, poslednji odstavek) ali po splošnih načelih za opravljanje javnih služb izključevala njegovo imenovanje, prestane biti ud.

Tekom petletne poslovne dobe državnega železniškega sveta pa se na predlog korporacij ime-

novani udje državnega železniškega sveta puščajo v svojem poslovanju za ude državnega železniškega sveta, ako se dotična korporacija razpusti, dotlej da se nanovo konstituira, oziroma da poda drug predlog.

Kadar se mesto kakega uda izprazni pred pretekem petletne poslovne dobe, tedaj imenuje minister za železnice dotičnega nadomestnika za ostalo poslovno dobo za uda, in zastran imenovanja novega nadomestnika se ravna tako, kakor je označeno v § 2.

Ministru za železnice je pridržano, da tedaj, kadar kakemu udu vsled boleznj ali drugih v njegovi osebi nastalih zaprek ni mogoče izvrševati svojega opravila, ali mu bi bilo to izvrševanje zelo obteženo, pokliče na njegovo mesto nadomestnika, eventualno, če bi taka ovira bila trajna, tudi imenuje novega uda.

§ 11.

Osebnost stališče in pristojbine udov državnega železniškega sveta.

Posel udov državnega železniškega sveta je častna služba, s katero ni zvezana nobena nagrada.

Udje, ki ne bivajo na Dunaju, dobivajo za potovanje na Dunaj in z Dunaja, ter za dobo, dokler traja seja, vsak dan po šestnajst kron dnevščin, kolikor ne prejmljejo iz državnih blagajnic dnevščin že iz kakega drugega naslova.

Tudi dobivajo, da se morejo udeležiti sej, na progah, ki so v državnem obratu, za potovanje na seje in od sej prosto vožnjo v kateremkoli vozovnem razredu.

Potni stroški, ki jim nastanejo, ako rabijo druge prometne zavode, se jim povrnejo.

§ 12.

Opravljeni red.

Opravljeni red za državni železniški svet določa minister za železnice, poprašavi ta svet.

§ 13.

Začetek veljavnosti ustava.

Ta ustav dobi moč 15. dne maja 1909. l.

Istočasno prestane veljavnost ustava, objavljenega z razglasom ministrstva za železnice z dne 19. februarja 1897. l. (drž. zak. št. 59) in izpremenjenega z razglasi istega ministrstva z dne 29. marca 1900. l. (drž. zak. št. 66), z dne 8. novembra 1901. l. (drž. zak. št. 182), z dne 5. maja 1906. l. (drž. zak. št. 92) in z dne 24. novembra 1906. l. (drž. zak. št. 225).

II. Ustav

za ravnateljske železniške svete.

§ 1.

Načelno stališče ravnateljskih železniških svetov.

Ravnateljstvom*), neposrednje podrejenim ministrstvu za železnice za vodstvo lokalne obratne službe na železnicah, ki jih obratuje država, se pridodajajo pridodani sveti, ki imajo nazivalo ravnateljski železniški sveti, da izrekajo svoje mnenje o narodno-gospodarskih vprašanjih železniškega prometa za področje njihovih okrajev.

§ 2.

Število in sestava ravnateljskih železniških svetov.

Praviloma se ustanovi za okraj vsakega v § 1 imenovanih ravnateljstev ravnateljski železniški svet. Izjemoma pa se lahko na zaukaz ministra za železnice ustanovi en ravnateljski železniški svet za več ravnateljskih okrajev.

Ravnateljski železniški sveti se sestavljajo iz zastopnikov industrije (všteši rudništvo), trgovskega in obrtnega stanu, kmetijstva in gozdarstva ter interesentov za promet tujcev v dotičnem okraju.

Ude ter njihove nadomestnike imenuje za dobo petih let minister za železnice deloma po svobodnem preudarku, deloma na predlog v dotičnem okraju ležečih trgovinskih in obrtnih zbornic in drugačnih industrijskih (rudniških), obrtnih in trgovskih združb, potem v tem okraju nahajajočih se deželnih kulturnih svetov in drugih kmetijskih in gozdarskih strokovnih korporacij, ter deželnih zvez za promet tujcev.

Število udov, ki znašaj najmanj 10 in praviloma največ 20, ter njih porazdelitev na različne kroge interesentov določi minister za železnice v porazumu s trgovskim ministrom, s poljedelskim ministrom, s finančnim ministrom in z ministrom za javna dela.

*) Opomnja. Tem ravnateljstvom je gledé pridodaje ravnateljskih železniških svetov zenačeno c. kr. obratno vodstvo v Černovcih.

Pri pridodanih svetih, ustanovljenih po odstavku 1 za več okrajev, lahko minister za železnice zviša število udov na 30 največ.

Za imenovanje v ravnateljske železniške svete naj predlagajo poklicane združbe in društva samo take osebe, ki jim pripadajo kakor udje (pri trgovinskih in obrtnih zbornicah tudi dopisujoči udje).

§ 3.

Delokrog ravnateljskih železniških svetov.

Ravnateljski železniški sveti so poklicani izrekati svoje mnenje v važnih narodnogospodarskih vprašanjih železniškega prometa, ki so čisto lokalne narave ali se tičejo vendar zgolj prometnih interesov okraja ali dela tega okraja.

Tarifna vprašanja, kolikor se ne tičejo zgolj določanja posebnih stranskih pristojbin za posamezne postaje ali v pristojnost ravnateljstev spadajočega znižanja določnih občih stranskih pristojbin v blagovnem prometu, so izključena od obravnavanja v ravnateljskih železniških svetih prav tako kakor vsa splošnejša vprašanja, ki segajo čez potrebe in interese posameznega okraja, ker so pridržana presojanju po državnem železniškem svetu.

Ravnateljski železniški sveti lahko v stvareh svojega področja stavijo tudi samostojno predloge dotičnemu ravnateljstvu in zahtevajo pojasnila od njega.

Ako se načelniku ravnateljstva zdi, da kak predlog, ki ga je priglasil ud, ne spada v pristojnost ravnateljskega železniškega sveta, temveč v pristojnost državnega železniškega sveta, naj si nemudoma izprosi odločitev ministra za železnice. Ako minister potrdi ravnateljjev nazor, naj se predlog nemudoma vrne predlagatelju.

§ 4.

Sklic in seje ravnateljskih železniških svetov.

Ravnateljski železniški sveti se zbirajo na povabilo načelnika pristojnega ravnateljstva po potrebi, toda vsaj dvakrat v letu na sejo.

Za ude, ki so zaradi bolezni ali drugih v njihovi osebi nastalih vzrokov zadržani udeležiti se napovedane seje, je poklicati njihove nadomestnike.

V sejah predseduje v odstavku 1 imenovani funkcionar ali njegov namestnik.

Pri pridodanih svetih, ustanovljenih po § 2, odstavku 1, za več okrajev, grede ti posli načelniku tistega ravnateljstva, ki ga določi minister za železnice. Načelnikom ravnateljstev ostalih okrajev je dano na voljo, da se sami udeležé posvetovanj pridodanega sveta ali da se dadó zastopati po funkcijonarjih ravnateljstva.

Sej ravnateljskih železniških svetov se morajo udeleževati funkcionarji uprave državnih železnic, ki jim je to naročil predsednik, oziroma se jim je naročilo na njegovo povzročilo; nadalje se lahko na te seje pritegnejo tudi izvedenci iz krogov interesentov.

Razprave ravnateljskih železniških svetov se vrše v ne javnih sejah in po opravnem redu, ki ga izda minister za železnice.

Mnenja ravnateljskih železniških svetov o predloženih vprašanih se doženejo z glasovanjem navzočih udov.

Nazore, ki se razlikujejo od nazorov večine, je na zahtevanje glasovalcev vzprejeti v sejni zapisnik.

Sejne zapisnike je v 14 dneh po seji predložiti ministrstvu za železnice.

§ 5.

Stalni odbor.

Vsak ravnateljski železniški svet lahko voli stalen odbor, da se poprej posvetuje o predmetih, ki so določeni za razpravo.

Ravnateljski železniški svet lahko pooblasti ta odbor na podstavi sklepa, sklenjenega z dvetretjinsko večino navzočih udov, da v posameznih določenih stvareh končno veljavno izreka mnenja v imenu ravnateljskega železniškega sveta.

Gledé razprav v odboru se zmislu primerno uporabljajo določila § 4, odstavki 5 in 6.

§ 6.

Osebnne zahteve udstva, prestanek udstva in dopolnjevanje ravnateljskih železniških svetov.

Ako nastopi v osebnih razmerah kakega uda ravnateljskega železniškega sveta taka izprememba,

ki bi po določilih tega ustava (§ 2, zadnji odstavek) ali po splošnih načelih za opravljanje javnih služb izključevala njegovo imenovanje, prestane biti ud.

Tekom petletne poslovne dobe pa se puščajo udje ravnateljskih železniških svetov v svojem poslovanju za ude, ako se razpusti korporacija, ki ima pravico predlagati jih, dotlej, da se nanovo konstituira, oziroma, da poda drug predlog.

Kadar se mesto kakega uda izprazni pred pretekem petletne poslovne dobe, tedaj imenuje minister za železnice dotičnega nadomestnika za ostalo poslovno dobo za uda in gledé imenovanja novega nadomestnika se ravna takó, kakor je oznameno v § 2.

Ministru za železnice je pridržano, da tedaj, kadar bi bilo kakemu udu opravljanje njegovega posla trajno onemogočeno ali izdatno oteženo vsled bolezni ali drugih v njegovi osebi nastalih zaprek, tudi imenuje novega uda.

§ 7.

Osebnno stališče in pristojbine udov ravnateljskih železniških svetov.

Posel udov ravnateljskih železniških svetov je častna služba, s katero ni združena nobena nagrada.

Udje, ki ne bivajo v kraju, v katerem se vrši seja, dobivajo za potovanje v kraj in iz kraja seje, ter za dobo, dokler traja seja, vsak dan po 10 K dnevščin, kolikor ne prejemaže že iz kakega drugega naslova dnevščin iz državnih blagajnic.

Tudi dobivajo, da se morejo udeležiti sej, na progah, ki so v državnem obratu, za potovanje na seje in od sej prosto vožnjo v kateremkoli vozovnem razredu.

Potni stroški, ki jim nastanejo, ako rabijo druge prometne zavode, se jim povrnejo.

§ 8.

Začetek veljavnosti ustava.

Ta ustav dobi moč s časom, ki ga določi minister za železnice v porazumu z ostalimi udeležnimi ministri.

